Фәһлә вә гуллугчуларын мәнзил вә яшайыш шәраитини яхшылашдырмаға даһа артыг фикир вермәли

Бакы шәһәри һәмкарлар иттифагы фәалларынын йығынчағы

Коммунист партиясы вә Совет һөкумәти совет халгынын мадди вә мәдәни һәят сәвиййәсини йүксәлтмәк һаггында дайм гайғы көстәрирләр. Совет дөвләти яшайыш евләри вә мәдәни-мәишәт биналары тикилмәсинә илдән-илә даһа артыг вәсаит бурахыр. Республикамызда тикинти ишләри хейли кенишләнмишдир. Тәкчә кечән ил Азәрбайчанда 150 мин квадратметрә гәдәр мәнзил саһәси олан ени яшайыш евләри, о чүмләдән Бакы шәһәриндә 75 мин квадратметрлик яшайыш евләри, 7 мәктәб, бир поликлиника, 13 ушаг бағчасы вә көрпә еви тикилиб истифадәйә верилмишдир. Һәмчинин чохлу клуб, гырмызы күшә, тичарәт вә ичтимаи иашә мүәссисәләри вә саирә тикилмишдир.

Бу ил яшайыш евләри вә мәдәни-мәишәт биналары тикилмәсинә тәхсисат даһа чох артмышдыр. Бу ил республикада үмумиййәтлә 223 мин квадратметр мәнзил саһәси олан яшайыш евләри тикилиб истифадәйә верилмәлидир. Бунларын ярысы Бакы шәһәриндә тикилмәлидир. 16 мәктәб, 15 хәстәхана вә поликлиника, 35 ушаг бағчасы вә көрпә еви, 68 китабхана, 10 клуб вә саирә тикилмәси нәзәрдә тутулмушдур.

Лакин, Бакы шәһәри һәмкарлар иттифагы фәалларынын бу күнләрдә олан йығынчағында АҺИШ сәдри З. Кәримова йолдашын өз мә'рузәсиндә гейд етдийи кими, 1953-чү илин биринчи ярысында коллектив мүгавиләләрин нечә еринә етирилдийини мүәййән етмәк үчүн кечирилән күтләви йохламанын нәтичәләри көстәрир ки, яшайыш евләри вә мәдәни-мәишәт биналары тикилмәси планларынын еринә етирилмәси ишиндә ҮИҺИМШ XI пленумунун гейд етдийи нөгсанлар бизим республикамызда да вардыр.

Тикинтинин сүр'әти фәһлә вә гуллугчуларын артан тәләбатындан хейли кери галыр. Бир чох тәсәррүфат вә һәмкарлар иттифагы рәһбәрләри яшайыш евләри вә мәдәни-мәишәт биналары тикинтисинин әһәмиййәтини лазымынча гиймәтләндирмәмәкдә давам едирләр.

Азәрнефт бирлийи яшайыш евләри вә мәдәни-мәишәт биналары тикилмәси һаггында өз мүгавилә өһдәчиликләрини һәр ил еринә етирмир. Нефт сәнаеи мүәссисәләри 6 ай әрзиндә мәнзил иншааты үчүн айрылмыш иллик вәсаитин анчаг 39,9 фаизиндән истифадә етмишләр. Азәрнефт бирлийи, Азәрбайчан нефт заводлары бирлийи вә Азәрнефтмаш трести ени яшайыш евләрини истифадәйә вермәк тапшырыгларыны пис еринә етирирләр.

Бакы тикинти-гурашдырма трести, Бакы шәһәр тикинти трести, Бакы мәнзил тикинтиси трести, кәми тә'мири заводлары, Азәрбайчан ССР Йүнкүл вә Ейинти Сәнаеи Назирлийинин вә Тикинти Материаллары Сәнаеи Назирлийинин мүәссисәләри вә башга идарәләр дә мәнзил иншааты планларыны пис еринә етирирләр.

Иншаатчылар ән әввәлки кими техники сәнәдләрлә, тикинти материаллары илә, хүсусән санитария техникасына аид аваданлыгла вахтында тә'мин едилмирләр. Чох вахт тикилиб гуртармыш евләр истифадәйә верилә билмир, чүнки абадлыг саһәсиндә, канализасия вә су кәмәри саһәсиндә әлавә ишләр көрмәк лазым калир.

Бир чох тикинти мейданчаларында әмәк пис тәшкил едилмишдир, ишчи гүввәсиндән вә механизмләрдән сәмәрәли истифадә едилмир, аврачылыг һәлә дә давам едир. Бу да тикинти ишләринин дәйәрини артырмаға вә кейфиййәтини ашағы салмаға сәбәб олур.

Тәсәррүфат вә һәмкарлар иттифагы тәшкилатлары фәһлә вә гуллугчуларын үмуми ятагханаларына хүсуси фикир вермәлидирләр. Бакыдакы үмуми ятагханаларын чохунда истираһәт үчүн лазыми шәраит вардыр. Лакин бә'зи үмуми ятагханалар, мәсәлән, Баш гәрб нефт тикинти трестинин Азәрбайчан мәһәлли идарәсинин Дзержински гәсәбәсиндә олан үмуми ятагханасы, Йүнкүл вә Ейинти Сәнаеи Назирлийинин 1 нөмрәли тикинти-гурашдырма конторунун үмуми ятагханасы, Молотовнефт трестинин Кәркәз гәсәбәсиндәки үмуми ятагханасы вә бә'зи башга ятагханалар чирк сахланылыр, ятаг ләвазиматы вахтында дәйишдирилмир, тумбочкалар, стуллар, шкафлар вә башга шейләр чатышмыр.

Мә'рузәдә көстәрилмишдир ки, бир чох һәмкарлар иттифагы тәшкилатлары яшайыш евләри вә мәдәни-мәишәт биналары тикинтиси планларынын еринә етирилмәси үчүн, мәнзилләрин, үмуми ятагханаларын вә мәдәни-мәишәт очагларынын вахтында тә'мир едилмәси вә абад һалда сахланмасы үчүн тәсәррүфат рәһбәрләри илә бәрабәр мәс'улиййәт дашымалы олдуглары һалда, белә бир мәс'улиййәт һисс етмирләр.

Нефт сәнаеи фәһләләри, електрик стансиялары вә електрик сәнаеи фәһләләри, дәниз вә чай донанмасы фәһләләри, йүнкүл вә ейинти сәнаеи фәһләләри, кәнд тәсәррүфаты вә тәдарүк фәһләләри, ерли сәнае фәһләләри һәмкарлар иттифагларынын республика комитәләри яшайыш евләри вә мәдәни-мәишәт биналары тикинтисинин кедиши, яшайыш евләринин вахтында вә яхшы тә'мир едилмәси үзәриндә чидди нәзарәт гоймамышлар.

Фабрика-завод комитәләри вә ерли комитәләр янында олан мәнзил-мәишәт комиссияларынын чоху яхшы ишләмир. Бунлар башлы-башына бурахылмышдыр, һеч ким бунлара рәһбәрлик вә нәзарәт етмир.

Тичарәт вә ичтимаи иашә мүәссисәләринин ишиндә чидди нөгсанлар вардыр. Мағазаларын һәлә һамысы һәтта ән вачиб мал минимуму илә тә'мин едилмәмишдир. Бә'зи нефт районларында мағаза вә ашхана шәбәкәси кифайәт гәдәр дейилдир. Азәрнефтин фәһлә тәчһизаты идарәсинин бир чох ичтимаи иашә мүәссисәләри әлверишли олмаян биналарда ерләшдирилмишдир. Молотовнефт трестиндәки йүнкүл вә ейинти сәнаеи мүәссисәләриндә, һабелә бә'зи башга мүәссисәләрдә кечә нөвбәсиндә ишләйән фәһлә вә гуллугчулар исти емәклә тә'мин едилмирләр. Ашханаларда емәкләрин сайы мәһдуддур, емәкләр дадсыздыр.

Һәмкарлар иттифагы тәшкилатлары тичарәт вә ичтимаи иашә мүәссисәләринин иши үзәриндә чидди нәзарәт гоймалыдырлар. Буну едә билмәк үчүн онларын чохлу ичтимаи нәзарәтчиләри вардыр. Лакин һәмкарлар иттифагы комитәләри ичтимаи нәзарәтчиләрлә күндәлик иш апармырлар, нәзарәт ишини нечә тәшкил етмәк лазым кәлдийини онлара өйрәтмирләр. Бу саһәдә тәгсирин чох һиссәси АҺИШ-ин мәнзил-мәишәт шө'бәсинин үзәринә дүшүр. Һәмин шө'бә яхшы ичтимаи нәзарәтчиләрин иш тәчрүбәсини өйрәнмәк вә үмумиләшдирмәклә кифайәт гәдәр мәшғул олмур, иттифаглараасы тәдбирләр көрмәйә аз фикир верир.

Сонра Кәримова йолдаш гейд етмишдир ки, коллектив мүгавиләләрин еринә етирилмәси үзәриндә даими нәзарәт йохдур, бу да һәмин мүгавиләләрин тә'сир гүввәсини хейли азалдыр. Һәмкарлар иттифагы тәшкилатлары коллектив мүгавиләләрин еринә етирилмәсинә тәсәррүфатчыларла бирликдә һәр кварталда екун вурмаға борчлудур. Амма бу мүддәтләр бир гайда олараг позулур. Бир сыра мүәссисәләрдә екун вурулмасы ишинә формал сурәтдә янашылыр, мүгавиләдәки бу вә я дикәр маддәнин еринә етирилмәдийи садәчә гейд едилир, коллектив мүгавиләләрин еринә етирилмәсини позмагда мүгәссир олан шәхсләр мәс'улиййәтә чәлб едилмир. Чох вахт йохлама кабинә шәраитиндә кечирилир, фабрика-завод комитәләринин вә ерли комитәләрин даими комиссиялары йохлама ишинә чәлб едилмир, коллектив мүгавиләләрин еринә етирилмәси [illegible] фәһлә вә гуллугчуларын йығынчаг вә конфрансларында мүзакирә едилмир.

Фәаллар йығынчағында мүзакирәләрдә чыхыш едәнләр яшайыш евләри вә мәдәни-мәишәт биналары тикинтисинә лазымынча фикир вермәйән, фәһлә вә гуллугчуларын мәишәт еһтиячларына е'тинасыз янашан бир сыра назирлик вә идарәләрин ишини кәскин тәнгид етмишләр.

Нефтчиләрин һәмкарлар иттифагы Әзизбәйов район комитәси сәдринин вәзифәсини ифа едән Мелшинкер йолдаш демишдир ки, Әзизбәйовнефт трестиндә яшайыш евләри вә мәдәни-мәишәт тикинтиси пис кедир. Трестдә ишләйән нефтчиләрин әсас күтләсинин яшадығы Бинә гәсәбәсиндә бир чох евләр хараб олмушдур. Анчаг гәсәбәдә ени яшайыш евләри тикилмир. Бу ил бурада бир хырдача ев тикилмишдир. Мәдәниййәт сарайы чох яваш тикилир. Һәлә ики ил бундан әввәл тикилиб гуртармалы олан стадионун индийәдәк һәтта техники сәнәдләри дә һазырланмамышдыр.

Әзизбәйовнефт трестинин фәһлә тәчһизаты шө'бәси ярытмаз ишләйир. Бу шө'бә нефтчиләри вә хүсусән кечә санаториясыны лазыми гәдәр тәчһиз етмир.

Азәрбайчан балыг сәнаеи трестинин кәми тә'мири заводу партия тәшкилатынын катиби Андреев йолдаш өз чыхышында демишдир:

— Вичдансыз вә мәс'улиййәтсиз адамларын тәгсири үзүндән мүәссисәнин фәһлә вә гуллугчуларын узун замандан бәри ичтимаи иашә илә тә'мин едилмәмәси кими бир вәзиййәтә дөзмәк олармы? Бу ишлә мәшғул олмалы олан Бакы балыгчылар кооперативи ашхана ачылмасыны позур. Дәфәләрлә Йүнкүл вә Ейинти Сәнаеи Назирлийинә, һәмчинин йүнкүл вә ейинти сәнаеи фәһләләри һәмкарлар иттифагынын республика комитәсинә мүрачиәт едилмишсә дә, бу һеч бир нәтичә вермәмишдир.

Карамел фабрикасынын ишчиси Әлиева йолдаш өз чыхышында карамел фабрикасынын рәһбәрләри, һабелә Азәрбайчан ССР Йүнкүл вә Ейинти Сәнаеи Назирлийи гаршысында чидди тәләбләр гоймушдур.

Фабрикада фәһләләрин ихтисасыны артырмаг гайғысына галмырлар. Бә'зи фәһләләр узун замандан бәри йүксәк ихтисас газана билмирләр, онларын дәрәчәси артырылмыр. Фәһлә вә гуллугчуларын мәдәни-мәишәт еһтиячларынын өдәнилмәсинә фикир верилмир. Нә фабриканын мүдириййәти вә һәмкарлар иттифагы тәшкилатынын рәһбәрләри, нә дә Йүнкүл вә Ейинти Сәнаеи Назирлийи ени яшайыш евләри тикдирмәк вә мөвчуд яшайыш евләрини тә'мир етдирмәк үчүн лазымынча гайғы көстәрмирләр. Бакы ашханалар трестинин фабрикада ачылмыш ашханасында емәкләр чох вахт кейфиййәтсиз вә дадсыз олур. Ичтимаи иашәни яхшылашдырмаг үчүн тәдбир көрүлмүр.

Нефтчиләрин һәмкарлар иттифагы Сталин район комитәсинин мәнзил-мәишәт комиссиясынын сәдри Әлиев йолдаш өз чыхышында демишдир ки, яшайыш евләринин тә'миринин кейфиййәти ашағыдыр. Тә'мир тәшкилатлары сай далынча гачараг тә'мирин кейфиййәти мәсәләләринә фикир вермирләр. Мәнзил-мәишәт комиссиясынын кечирдийи йохлама көстәрмишдир ки, илин биринчи ярысында Сталин районунда евләрин чоху пис тә'мир едилмишдир. Иш о ерә чатыр ки, әсаслы тә'мирә еһтиячы олан евләрдә ялныз ичәридән мала чәкмәк вә диварлары ағартмагла кифайәтләнирләр. Бә'зи евләрин тә'мири бир нечә ай сүрүр, бу да кирайәнишинләрин нараһатлығына сәбәб олур. Сталиннефт трестинин коммунал контору яшайыш евләринин саламат сахланылмасы мәсәләләри илә пис мәшғул олур.

Әлиев йолдаш буну да гейд етмишдир ки, бир гайда олараг ялныз әсас күчәләр яшыллашдырылыр, евләрин, мәктәб һәйәтләринин вә мә'дән әразисинин яшыллашдырылмасына лазымынча фикир верилмир. Районун зәһмәткешләри су илә яхшы тәчһиз едилмир, мә'дән йолларында ишыг зәифдир вә район дахилиндә автобус нәглиййаты яхшы тәшкил едилмәмишдир.

Артйомнефт трести коммунал конторунун ерли комитәсинин сәдри Плисин йолдаш демишдир ки, трестин мүәссисәләриндә ишләйән фәһлә вә гуллугчуларын яшадыглары үмуми ятагханаларын вәзиййәти гәнаәтбәхш дейилдир. Тәсәррүфат рәһбәрләри вә һәмкарлар иттифагы ишчиләри бу ятагханалара кеч-кеч баш чәкирләр, нефтчиләрин нечә яшадыглары вә нәйә еһтиячлары олдуғу илә марагланмырлар. Һалбуки үмуми ятагханаларда инвентар вә мебел чатышмыр, оюн шейләри йохдур, ятагханаларын гыздырылмасы иши пис гурулмушдур вә саирә.

Йүнкүл вә ейинти сәнаеи фәһләләри һәмкарлар иттифагы республика комитәсинин катиби Акопян йолдаш демишдир ки, тәсәррүфат вә һәмкарлар иттифагы тәшкилатлары фәһлә вә гуллугчуларын мәнзил-мәишәт шәраитини яхшылашдырмаг уғрунда мүбаризәдә мүһүм бир васитә олан коллектив мүгавиләләрдән зәиф истифадә едирләр. Белә бир вәзиййәтә, хүсусән, республика йүнкүл вә ейинти сәнаеи мүәссисәләриндә раст кәлмәк олар.

Бакы әт комбинаты, зәриф маһуд комбинаты вә Азсохтрест мәнзил иншааты илә ярытмаз мәшғул олурлар. Яшайыш евләринин әсаслы тә'мири дә бундан яхшы вәзиййәтдә дейилдир. Хүсусән Ленин адына тохучулуг комбинатында, Нуха ипәк комбинатында вә башга мүәссисәләрдә бу иш зәиф кедир. Балыг сәнаеи мүәссисәләриндә әсаслы тә'мир ишләри хүсусилә пис вәзиййәтдәдир. Республика балыг сәнаеи трести бу илин 6 айы әрзиндә яшайыш евләринин әсаслы тә'мири үчүн айрылмыш иллик вәсаитин анчаг 14 фаизини хәрчләмишдир. Азәрбайчан ейинти мүәссисәләри тикинтиси трестинин тикинти-подрат тәшкилатлары пис ишләйир. Һәмкарлар иттифагынын республика комитәсинин рәясәт һей'әти, иттифагын бир чох фабрика, завод вә ерли комитәләри бүтүн бу нөгсанлардан хәбәрдар олдуглары һалда мәнзил-мәишәт биналары тикинтисинә һәлә дә зәиф нәзарәт едирләр, тәсәррүфатчылар гаршысында лазыми тәләбләр гоймурлар.

Акопян йолдаш хүсусилә гейд етмишдир ки, йүнкүл вә ейинти сәнаеи мүәссисәләриндә ишләйәнләрин чоху гадын олдуғу һалда, бу мүәссисәләрдә ушаг бағчалары вә көрпәләр еви һәлә аздыр. Буна бахмаяраг назирлик ушаг бағчалары вә көрпәләр еви шәбәкәсини кенишләндирмәк үчүн әмәли тәдбирләр көрмүр.

Ленин адына тохучулуг комбинатынын фәһләси Әлиева йолдаш мүәссисәнин фәһлә вә гуллугчуларынын артан мәдәни-мәишәт тәләбатындан данышмышдыр. Комбинатын гәсәбәсиндә бир нечә мин адам яшадығы һалда, бурада яхшы клуб йохдур. Шәһәрлә гәсәбә арасында трамвай вә автобуслар мүнтәзәм ишләмир. Фәһләләр мәнзилләрә газ чәкилмәси мәсәләсини дәфәләрлә ирәли сүрмүшләрсә дә, һәлә индийәдәк гәсәбәдәки евләрә газ чәкилмәмишдир. Мүәссисәнин әразисиндә әмәк мүһафизәсини яхшылашдырмаг үчүн тәдбир көрүлмүр.

Йығынчагда Баш гәрб нефт тикинти трестинин Азәрбайчан мәһәлли идарәси рәиси Гасымов, Азәрнефт бирлийинин тикинти идарәси рәиси Аббасов, Азәрбайчан нефт заводлары бирлийинин рәиси Забарански вә Азәрбайчан ССР тикинти материаллары сәнаеи назиринин мүавини Әләкбәров йолдашлар да чыхыш етмишләр.

Йығынчаг, мүзакирә олунан мәсәлә һаггында гәтнамә гәбул етмишдир. Бу гәтнамәдә сәнае, нәглиййат, тикинти вә кәнд тәсәррүфаты мүәссисәләринин фәһлә вә гуллугчуларына мәнзил-мәишәт хидмәтини вә мәдәни хидмәти даһа да яхшылашдырмаг үчүн тәдбирләр мүәййән едилмишдир. (Азәр. ТА).

Ейинти сәнаеинин ени мүәссисәләри

Мил дүзүндәки Дашбурун стансиясы районунда ени шәраб заводу тикилмәйә башланмышдыр. Бу завод илдә 15 милйон литр шәраб бурахачагдыр. Заводун тикилмәси үчүн чохлу вәсаит айрылмышдыр.

Шампан шәраблары үчүн үзүм мә'жунундан өтрү Кировабад яхынлығында тикилән завод һазыр олмагдадыр. Бу завод бир мөвсүмдә мин тона гәдәр үзүм е'мал едәчәкдир.

Бир мөвсүм әрзиндә 4 мин тон үзүм е'мал едәчәк Шамахы шәраб заводунун биринчи нөвбәси бу күнләрдә истифадәйә верилмишдир.

Азәрбайчан ейинти тикинтиләри трести бу ил Астара чай фабрикасыны енидән гурмушдур.

Нахчыванда бутылкалара Бадамлы мә'дән суюу долдуран завод ишә салынмышдыр. Мүәссисә илдә 5 милйон бутылка мә'дән суюу бурахачагдыр.

Илин ахырынадәк Бакыда конйак заводу, колбаса заводу, гуру буз заводу, сүд комбинаты вә бир сыра башга мүәссисәләр тикилиб гуртарачаг вә ишә салыначагдыр.

Бу ил ейинти мүәссисәләринин тикилмәсинә кечән илкиндән бир ярым дәфә чох пул сәрф едилир.

Губа району тахыл тәдарүкү планыны еринә етирмишдир

Губа районунун колхозлары тахыл тәдарүкү планыны вахтындан әввәл еринә етирмишләр.

Дөвләтә тахыл тәһвилиндә Ленин адына, Орчоникидзе адына, Молотов адына колхозлар вә башга колхозлар фәргләнмишләр.

МТС-ин иши үчүн верилмиш тәләбнамәләрә әсасән тахыл тәһвили давам едир.

Пландан әлавә һейвандарлыг мәһсуллары

ГАЗАХ (хүсуси мүхбиримиздән). Молотов адына, Киров адына, Сабир адына колхозлар вә башга колхозлар дөвләтә иллик әт тәдарүкү планыны вахтындан габаг артыгламасилә еринә етирмишләр. Юхары Салаһлы кәндиндәки колхоз 1954-чү илин һесабына 4 тон әт тәһвил вермишдир.

«Коминтерн» колхозунун үзвләри дөвләтә пландан әлавә тәһвил вердикләри сүдүн һесабына «ГАЗ-51» маркалы 6 автомашын алмышлар.

385 тондан артыг тәрәвәз

ЛӘНКӘРАН (хүсуси мүхбиримиздән). Болады кәндиндәки колхозун үзвләри пландан әлавә 21 һектар саһәдә тәрәвәз мәһсулу етишдирмишләр. Колхозчулар сосиалист ярышыны кенишләндирәрәк дөвләтә 385 тондан артыг тәрәвәз тәһвил вермишләр. Бу, иллик планын 200 фаизиндән артығыны тәшкил едир. Колхоз тәһвил вердийи тәрәвәзин мүгабилиндә дөвләтдән йүз мин манатларла пул алмышдыр.

Колхозда Р. Мирзәевин бригадасы һәр һектардан 110 сентнер әвәзинә 165 сентнер мәһсул көтүрмүшдүр.

Фәрди яшайыш евләри тикилир

ВАРТАШЕН (хүсуси мүхбиримиздән). Район мәркәзиндә ичтимаи биналарла бәрабәр фәрди яшайыш евләринин дә сайы илдән-илә чохалыр. Кечән илдән бәри район мәркәзиндә 50 нәфәр зәһмәткеш өзү үчүн ени ев тикдирмишдир.

Ени китаблар

В. И. Ленин—«1923-чү ил мәгаләләри». Азәрнәшр, 1953-чү ил, тиражы 15.000, гиймәти 60 гәпик.

В. И. Ленин—«Карл Маркс». (Тәрчүмейи-һалы һаггында гыса мә'лумат вә марксизмин шәрһи). Азәрнәшр, 1953-чү ил, тиражы 20 мин, гиймәти 50 гәпик.

В. И. Ленин—«Демократик ингилабда сосиал-демократиянын ики тактикасы». Азәрнәшр, 1953-чү ил, тиражы 15.000, гиймәти 1 манат 75 гәпик.

И. Сталин—«Марксизм вә дилчилик мәсәләләри». Азәрнәшр, 1953-чү ил, тиражы 25.000, гиймәти 50 гәпик.

И. Сталин—«Совет Иттифагынын Бөйүк Вәтән мүһарибәси һаггында» (5-чи нәшриндән тәрчүмә едилмишдир). Азәрнәшр, 1953-чү ил, тиражы 15.000, гиймәти 1 манат 90 гәпик.

И. Сталин—«Русия сосиал-демократ партиясы вә онун ән яхын вәзифәләри». Азәрнәшр, 1953-чү ил, тиражы 15.000, гиймәти 25 гәпик.

В. Горынин—«В. И. Ленин тәрәфиндән «Материализм вә эмпириокритисизм» әсәриндә мүртәче махизм фәлсәфәсинин идеяларынын дармадағын едилмәси». Азәрбайчан ССР сияси вә элми биликләри яйан чәмиййәтин нәшри, 1953-чү ил, тиражы 10.300, гиймәти 70 гәпик.

Александр Пушкин—«Белкинин һекайәләри». Тәрчүмә едәни А. Әфәндиев, редактору Г. Мусаев. Ушагкәнчнәшр, 1953-чү ил, тиражы 15.000, гиймәти 3 манат 70 гәпик.

Л. Бабаев вә И. Меркулов—«Тәййарә-ракета». (Реактив авиасия). Азәрнәшр, 1953-чү ил, тиражы 10.000, гиймәти 1 манат 15 гәпик.

Анна Зегерс—«Еддинчи хач». (Роман). Тәрчүмә едәнләри: И. Ибраһимов вә Һ. Шәрифов, редактору Н. Нағыев. Азәрнәшр, 1953-чү ил, тиражы 10.000, гиймәти 13 манат.

«Римски-Корсаков» филминдән бир кадр.

КИНО

Бөйүк рус композитору һаггында филм

Сон илләр әрзиндә совет кино сәнәти усталары Вәтәнимизин габагчыл элм вә мәдәниййәт адамлары һаггында бир сыра марагалы филмләр яратмышлар. Бунларын ичәрисиндә көркәмли рус композиторларынын һәят вә ярадычылығына һәср едилмиш филмләр хүсуси ер тутур. Һазырда кино-театрларымызын экранларында нүмайиш етдирилән «Римски-Корсаков»* филми дә бу чүр әсәрләрдән биридир.

Бөйүк композитор Н. А. Римски-Корсаковун һәятындан бәһс едән бу филми ярадан мүәллифләрин гаршысында чидди ярадычылыг вәзифәси дурурду. Чүнки Римски-Корсаковун ярадычылығы бөйүк вә һәртәрәфли иди. Римски-Корсаковун ярадычылығы рус милли мусигисинин инкишафында бөйүк әһәмиййәтә маликдир; бу ярадычылыг дүня мусиги мәдәниййәти хәзинәсинә гиймәтли бир һәдиййә кими дахил олмушдур. Даһи Глинканын ән'әнәләринин давамчысы олан бу композитор бир чох көзәл мусиги әсәрләри яратмыш, бачарыглы педагог олмуш, Глазунов, Лядов, Ипполитов-Иванов, Аренски, Мясковски, Прокоф'ев, Штейнберг вә башгаларынын ярадычылығынын формалашмасына бөйүк тә'сир көстәрмиш, мусиги нәзәриййәсинә, һармония вә инструментовкая аид бир сыра чидди әсәрләр язмыш, Мусоргскинин «Борис Годунов» вә «Хованшина» кими мәшһур операларыны редактә етмишдир. Римски-Корсаков бөйүк ичтимаи хадим вә тәнгидчи олмушдур.

Бу марагалы шәхсиййәт кениш вә һәртәрәфли ярадычылығыны өз халгына, өз доғма инчәсәнәтинә сәрф етмиш, рус мусигисинин әзәмәтини артырмышдыр. О, бүтүн шүурлу һәятыны реализм уғрунда, сәнәтдә һәр чүр формализмә вә сахтакарлыға гаршы мүбаризәйә сәрф етмишдир. Бөйүк композитор намуслу бир өмүр сүрмүш, һәгигәти севмиш, реалист инчәсәнәтин дүшмәнләринә гаршы амансыз олмушдур. Заһирән чидди вә бир гәдәр союг көрүнән бу адамда бөйүк дахили һәрарәт вә сәмимиййәт вар иди.

Белә бир көркәмли шәхсиййәтин һәятыны тәсвир едән «Римски-Корсаков» филми бир чох чәһәтдән гиймәтлидир. Һәр шейдән әввәл ону гейд етмәк лазымдыр ки, филмдә биз композиторун «Садко», «Снегурочка», «Чар Султан һаггында нағыл», «Көрүнмәз шәһәр Китеж һаггында дастан», «Өлмәз Кашшей», «Гызыл хоруз» вә саирә кими көзәл әсәрләриндән парчалар ешидирик. Бу зәриф мусиги парчалары бүтүн филм бойунча сәсләнәрәк, һадисәләрин анлашылмасына көмәк едир. Б. Хайкинин дирижорлуғу алтында С. М. Киров адына Ленинград Дөвләт Опера вә Балет Театры симфоник оркестринин мүшайиәтилә ифа етдийи мусигиләр вә айры-айры ифачыларын көзәл маһнылары филмин тә'сир гүввәсини хейли артырыр.

Филмдә актйор оюнундан данышаркән биринчи нөвбәдә Римски-Корсаков ролуну ифа едән артист Г. Беловун ярадычылыг мүвәффәгиййәтини гейд етмәк лазымдыр. Садә вә тәбии һәрәкәтләри, бир гәдәр чидди заһири көркәмилә артист композиторун зәнкин дахили аләмини усталыгла ачыб көстәрә билир. Тамашачы Римски-Корсаковун образынын мәһз белә олмасына инаныр. «Снегурочка» әсәринин мәшгләрини, Мамонтовла биринчи көрүшү, Петербург консерваториясынын бәдии шурасынын ичласыны тәсвир едән эпизодларда Г. Беловун оюну даһа инандырычы олур, тамашачынын һафизәсиндә узун заман галыр. Лакин артист бөйүк композиторун ярадычылыг заманы кечирдийи кәркин вәзиййәти нисбәтән зәиф тәсвир едир.

Актриса Л. Гриценко көркәмли рус ханәндәси Забела-Врубелин чәтин вә мүрәккәб ролуну яхшы ифа едир. Бу ролу ойнамаг үчүн актрисанын вокал сәнәткарлығы вә актйор усталығы она чох көмәк етмишдир.

А. Борисовун ифасында С. Мамонтов вә В. Хохряковун ифасында композитор А. Глазунов образлары сәмими вә инандырычы чыхмышдыр.

В. Стасов ролуну ифа едән Н. Черкасовун, А. Лядов ролуну ифа едән А. Кузнецовун, Н. Римски-Корсакова ролуну ифа едән Л. Суворовсканын ярадыглары образлар исә нисбәтән зәиф олдуғу үчүн тамашачыны гане етмир. Бунун әсас тәгсирини сценари мүәллифләриндә көрмәк лазымдыр. Сценаринин материалы йохсул олдуғундан актйорлар өз образларыны лазымынча ача билмәмишләр. Бу, биринчи нөвбәдә В. Стасова аиддир. Рус классик мусигисинин бир сыра көркәмли әсәрләринин яранмасында әһәмиййәтли иш көрмүш бөйүк мусиги тәнгидчиси Стасов бу филмдә анчаг нитгләр демәклә мәшғулдур.

Филмин нөгсан чәһәтләриндән бири дә бөйүк композиторун мусиги ирсиндән бир тәрәфли истифадә едилмәсидир. Римски-Корсаков филмдә ялныз нағыл сүжетләри әсасында опералар язан вә һәятдан узаглашараг гәдим дөврләрә ашиг бир адам кими верилмишдир. Бу, әлбәттә дүз дейилдир. Филмдә Римски-Корсаковун «Псковитянка», «Чар гәлини», «Моцарт вә Салйери» кими операларындан, һабелә онун романс вә маһныларындан чох аз истифадә едилмишдир.

Ейни заманда филмин мүәллифләри көстәрә билмәмишләр ки, Римски-Корсаков нағыл сүжетләриндә әсәрләр язса белә бунларда реал һәятын тәсвири, садә адамларын зәнкин дуйғу вә дүшүнчәләринин тәсвири кениш ер тутурду.

Юхарыда гейд етдийимиз бир сыра нөгсанларына бахмаяраг «Римски-Корсаков» филми марагалыдыр. Тамашачылар композиторун көзәл ифа олунан мусигиси, филмдәки марагалы актйор оюну вә оператор иши сайәсиндә Римски-Корсаковун зәнкин вә мә'налы һәяты илә таныш ола билирләр.

ГАРА ГАРАЕВ
Композитор, Сталин мүкафаты лауреаты.

* Ени рәнкли бәдии филм. Сценаринин мүәллифләри А. Абрамова вә Г. Рошальдыр. Гурулушу Г. Рошалын вә Г. Казанскинидир. Операторлар М. Магид вә Л. Сокольскидир. «Ленфилм» киностудиясынын истеһсалы.

Республикада памбыг тәдарүкүнүн кедиши һаггында

АЗӘРБАЙЧАН ССР КӘНД ТӘСӘРРҮФАТЫ ВӘ ТӘДАРҮК НАЗИРЛИЙИНИН ПАМБЫГ ТӘДАРҮКҮ ИДАРӘСИНИН 1953-чү ИЛ СЕНТЯБРЫН 15-НӘ ОЛАН МӘЛУМАТЫ

(Плана көрә фаизлә)

Районлар	План еринә етирилмишдир	Күндәлик артым	Районлар	План еринә етирилмишдир	Күндәлик артым
Агсу	55,19	2,47	Сәфәрәлиев	27,80	1,70
Самух	49,14	1,93	Жданов	27,58	2,62
Агдаш	47,89	2,11	Газах	27,48	2,14
Пушкин	44,37	3,30	Агстафа	26,89	2,14
Евлах	41,86	1,77	Зәнкилан	26,81	2,03
Кәбирли	40,11	1,72	Астраханбазар	26,13	2,24
Агдам	38,11	1,54	Салйан	25,71	1,67
Учар	35,66	1,70	Губадлы	25,62	2,53
Гарягин	35,45	2,43	Мардакерт	24,59	1,35
Күрдәмир	35,34	1,99	Нахчыван	24,23	1,96
Агчабәди	35,23	2,29	Әли Байрамлы	23,92	1,93
Гасым Исмайылов	35,02	1,96	Сабирабад	23,77	2,10
Бәрдә	34,52	1,86	Тауз	21,75	1,66
Имишли	33,30	2,89	Норашен	15,03	1,68
Мир Бәшир	31,63	1,68	СОВХОЗЛАР		
Халдан	31,39	1,52	2 нөмрәли совхоз	35,33	1,82
Чәбрайыл	30,49	2,25	6 нөмрәли совхоз	31,43	2,54
Шамхор	28,98	1,83	3 нөмрәли совхоз	14,50	0,89
Зәрдаб	28,24	1,93	5 нөмрәли совхоз	14,10	1,27
Саатлы	28,21	1,70	1 нөмрәли совхоз	12,34	0,96
Хыллы	27,95	1,64			